

Proefunit

KINDER-
BOEKENWEEK
2023

Dit is hoe wij wonen

Een spannend en leerzaam project voor leerlingen tussen 10 - 12 jaar, speciaal ontwikkeld voor de Kinderboekenweek 2023 met als thema 'Bij mij thuis'.

'Bij mij thuis'

Dit jaar is het thema van de Kinderboekenweek: 'Bij mij thuis'. Het gaat bijvoorbeeld over ieders 'thuis'. Denk aan de thuissituaties van de kinderen in de klas, in Nederland en in verre landen. Het gaat ook over 'wonen'. Denk aan bouwstijlen, soorten woningen, woningen van vroeger en nu. Speciaal voor de Kinderboekenweek 2023 hebben we dan ook een spannend en leerzaam project bewerkt rondom dit onderwerp.

Voor je ligt het project 'Dit is hoe wij wonen', een proefunit van IPC voor kinderen in de leeftijd van 10-12 jaar. Het gaat dit project over vragen als:

- Is de buurt waarin je woont een prettige plek om te wonen?
- Heb je je ooit afgevraagd hoe mensen in het verleden woonden en waarom ze ervoor hebben gekozen om op bepaalde plekken te gaan wonen?
- Waar worden onze huizen eigenlijk van gemaakt en hoe worden en werden ze gebouwd?

Samen ontdekken we waar en hoe mensen zoal wonen. We kijken naar verschillende landen, maar ook naar verschillende periodes in de geschiedenis en naar verschillende samenlevingen.

Inhoud

Introductie & indeling project	4
Wat is IPC?	5
Een vaste, herkenbare structuur	6
Leerdoelen en activiteiten	7
Beoordelen & evalueren	8
Vorbereiding project: planning & tijdsindicatie	10
Het project 'Dit is hoe wij wonen'	12
Startpunt	13
Kennissoogst	15
Uitleg van het thema	16
Onderzoek- en verwerkingsactiviteiten	18
Afsluiting	42
Bijlage	43
Voorbeeldbrief aan de ouders	43
Meer over IPC	45
De hoofdoelen van IPC	46
10 redenen om met IPC te werken	47

**KINDER-
BOEKENWEEK
2023**

Introductie

Wat is IPC?

IPC (International Primary Curriculum) is een curriculum voor de zaak- en creatieve vakken, waarbij effectief en doelgericht leren centraal staat. Het bestaat uit 95 units (thema's) voor de groepen 1 t/m 8. De units hebben een heldere structuur, duidelijk omschreven leerdoelen en een geïntegreerde leerlijn burgerschap.

Een vaste, herkenbare structuur

Dit project heeft een veelomvattende maar simpele structuur zoals elke IPC-unit (thema). De structuur bestaat uit een startpunt, kennisoogst, uitleg van het thema, onderzoeks- en verwerkingstaken behorende bij de vakinhouden en een afsluiting.

Het Startpunt

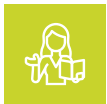
Het project start met een inspirerende en enthousiasmerende introductie (activiteit).

De kinderen raken door het startpunt gemotiveerd om meer over het onderwerp te leren.

Kennisoogst

Wat weten leerlingen al over een bepaald onderwerp? Tijdens de Kennisoogst activeren kinderen hun voorkennis. Om te ontdekken wat kinderen al van een onderwerp weten wordt er bijvoorbeeld gewerkt met 'mindmaps'. Het maken van een mindmap helpt om kennis en ideeën met elkaar uit te wisselen, onderlinge verbanden te zien en de Kennisoogst uit te breiden.

Uitleg van het thema

Tijdens de Uitleg van het thema help je de kinderen om de 'Big Picture' van een unit te zien. De leerlingen krijgen essentiële achtergrondinformatie voordat ze zelf op onderzoek uitgaan. Als leerkracht geef je de leerlingen een overzicht van wat ze gaan leren, aan de hand van de gekozen leerdoelen per vak. Door dat overzicht zijn de kinderen meer in staat nieuwe verbanden te leggen.

Onderzoeksactiviteiten (per vakgebied)

De kinderen gaan aan de slag met uiteenlopende manieren van onderzoek. Ze werken in grote en kleine groepen, van verschillende samenstelling, om belangrijke informatie te achterhalen. IPC reikt diverse werkvormen en ideeën aan, waarmee kwaliteiten als samenwerken, communiceren, aanpassen en vasthoudendheid versterkt worden. De Onderzoeksactiviteit hoort bij en gaat vooraf aan de Verwerkingsactiviteit.

Verwerkingsactiviteiten (per vakgebied)

De leerlingen gaan aan de slag met hun bevindingen uit de Onderzoeksactiviteit. Met een sturende opdracht krijgen ze de mogelijkheid om het geleerde te verdiepen en te demonstreren. Het spreekt voor zich dat we de activiteiten zo spannend en waardevol mogelijk hebben gemaakt, waardoor de opbrengst optimaal is.

Afsluiting

De Afsluiting is een feestelijke gebeurtenis. De kinderen delen wat ze geleerd hebben en mogen daar trots op zijn. De invulling van de activiteit is aan de school, maar je kunt je voorstellen dat het ontzettend leuk is om het geleerde te delen met andere klassen, schoolpersoneel, ouders of relevante mensen uit de omgeving. Kinderen worden bewuster en enthousiaster van wat ze geleerd hebben en het beklijft beter.

LET OP

Tijdens dit project vind je aan het begin van elke activiteit de leerdoelen die gekoppeld zijn aan de activiteit (onderzoeks- en verwerkingsactiviteit). Kies er eentje of enkele uit. Voorafgaand aan de activiteit leg je het leerdoel/de leerdoelen uit aan de leerlingen en maak je deze zichtbaar in de klas, zodat je er telkens naar kunt (ver)wijzen. Leerlingen weten nu precies wat er van ze verwacht wordt.

Leerdoelen en activiteiten

Met IPC werken leerkrachten en leerlingen doelgericht aan **kennisvermeerdering, vaardigheden** en **inzicht**. Alle activiteiten zijn gebaseerd op helder gedefinieerde leerdoelen voor de verschillende vakgebieden, persoonlijke ontwikkeling en internationalisering. Een leerdoel is een specifieke uitspraak over wat kinderen van verschillende leeftijdsgroepen moeten 'weten', 'kunnen' of 'begrijpen'. Deze leerdoelen worden in de leskaders expliciet benoemd.

Voorbeeld leerdoel 'Kennis'

Ik ken/Ik weet ... hoe mensen een woonomgeving kunnen veranderen.

Voorbeeld leerdoel 'Vaardigheden'

Ik kan... eenvoudige kaarten en plattegronden van een woonomgeving of woning maken.

Voorbeeld leerdoel 'Begrip'

Ik begrijp ... dat de kwaliteit van een woonomgeving behouden en verbeterd kan worden.

The screenshot shows a lesson plan page for the activity 'Kunstgebouw van Hundertwasser'. The page is titled 'Activiteit' and '120 min'. The main title is 'Kunstgebouw van Hundertwasser'. Below the title, there is a sub-section 'Kunstzinnige vorming'. The page is divided into sections: 'Voorbereiding', 'Materiaal', 'Lesopbouw', and 'Introductie'. The 'Voorbereiding' section includes a note about images and websites. The 'Materiaal' section lists items like paper, markers, and string. The 'Lesopbouw' section describes the introduction and activities. The 'Introductie' section explains the purpose of the activity. At the bottom, there is a 'Leerdoelen' section with two bullet points. A white arrow points from the 'Leerdoelen' section to the 'Kunstzinnige vorming' section.

Activiteit 120 min

Kunstgebouw van Hundertwasser

Kunstzinnige vorming

Leerdoelen

- Ik ken het werk van de architect en kunstenaar Hundertwasser.
- Ik kan mijn kunstwerk verklaren door te vertellen wat ik heb gedaan en waarom.

Voorafgaand

Voorbereiding

- Zorg dat er afbeeldingen en websites beschikbaar zijn van de architectuur van Hundertwasser.

Materiaal

- Grote velen wit papier en A4-papier
- Wit waskleur
- Ecoline in de kleuren geel, oranje, roze of rood voor warme tinten en groen, blauw of paars voor koude tinten
- Schaar
- Kwasten

Lesopbouw

- Introductie van gebouwen als kunstvorm: architect Hundertwasser
- Onderzoeksactiviteit: onderzoek naar gebouwen ontworpen door kunstenaars
- Verwerkingsactiviteit: verwerking door het maken van een eigen kunstzinnig gebouw

Introductie

Vertel de kinderen dat ze bij kunstzinnige vorming heel bijzondere gebouwen gaan maken. Bestaan er ook bijzondere, gekke, gebouwen in het echt? Hebben de kinderen voorbeelden? Laat ze vervolgens een aantal bijzondere gebouwen zien (van bijv. Hundertwasser, Gaudi, Dalí).

Onderzoeksactiviteit →

© 2023 | Onder Leering Nederland BV | IPC Nederland

Beoordelen en evalueren

Gedurende en/of aan het eind van de activiteiten bespreek je met de kinderen in hoeverre de leerdoelen zijn behaald.

Kennis

De kennis-leerdoelen waarbij de kinderen iets moeten *weten* – kunnen worden beoordeeld aan het einde van elk onderdeel van het vak.

Vaardigheden

De vaardigheids-leerdoelen waarbij de kinderen iets moeten *kunnen* – kunnen worden geobserveerd en beoordeeld terwijl de kinderen ermee bezig zijn.

Het '**Assessment for Learning**' biedt hiervoor een uitstekend hulpmiddel. Dit hulpmiddel voor beoordeling geeft niet alleen aan waar kinderen in hun ontwikkeling van een vaardigheid zijn, maar geeft ook advies voor de volgende stap!

Begrip

De inzicht-leerdoelen waarbij de kinderen iets moeten *begrijpen* – kunnen worden geëvalueerd door het beoordelen van observaties tijdens de uitvoering van de hele unit/het project.

Vraag de kinderen om zichzelf aan het einde van het project een **eigen beoordeling** te geven. Ze moeten de volgende kopjes gebruiken bij het noteren van hun nieuw verworven kennis, vaardigheden en begrip:

- nieuwe dingen die ik weet over ...
- nieuwe dingen die ik kan ...
- nieuwe dingen die ik nu begrijp ...

Vraag de kinderen om hun **leerproces te evalueren**

- wat hebben ze goed gedaan?
- wat had beter gekund?
- en wat vonden het meest/minst interessant?

Hoe leerden zij het liefst?

- in hun eentje?
- in tweetallen?
- in kleine groepen?
- met de hele klas?

Op welke manier maakten zij het liefst een verslag van hun bevindingen?

- door te tekenen?
- te schrijven?
- te praten?
- iets te maken? Etc.

Vorbereiding

Voordat je begint...

8

Tijdsindicatie

Het project '**Dit is hoe wij wonen**' duurt anderhalve week à twee weken. Als je de proefunit acht dagen gedurende twee uur gebruikt, kan je onderstaande indeling maken (deze tijdsindicaties zijn flexibel aan te passen).

Startpunt	🕒 1 uur
Kennissoogst	🕒 1 uur
Uitleg van het thema	🕒 1 uur
Vakinhoudelijke onderzoeks- en verwerkingsactiviteiten	
Aardrijkskunde	🕒 3 uur
Geschiedenis	🕒 2 uur
Natuur	🕒 2 uur
Techniek	🕒 2 uur
Internationaal	
Afsluiting	🕒 2 uur

Vooraf regelen

Om de projectweek soepel te laten verlopen, is het handig als je de volgende zaken vooraf regelt.

- ✓ **Nodig de ouders ruim van tevoren uit** voor de **afsluiting**. Zie voor de vragen aan de ouders ook de ouderbrief in bijlage 1.
- ✓ Stel een **startdatum** vast om het project in te luiden.
- ✓ Zorg ervoor dat er voldoende **boeken, tijdschriften** en andere **naslagwerken rondom het thema** aanwezig zijn in de klas.
- ✓ Zorg ervoor dat je met de klas **foto's en filmpjes** kunt bekijken.
- ✓ **Creëer ruimte in het lokaal voor vijf kijktafels**. Hierop leg je gedurende het project de boeken, afbeeldingen en voorwerpen neer die horen bij de verschillende onderdelen van het project.
- ✓ Controleer de **staat van de computers, internetverbindingen en printers**.

Materialen

Voor deze proefunit is een deel (maar niet noodzakelijk alles) van het volgende nodig:

- ✓ **Kaarten** op kleine en grote schaal en **plattegronden** van **verschillende soorten woonplaatsen in Nederland**.
- ✓ **Foto's van verschillende soorten woonplaatsen** (van bovenaf).
- ✓ Plaatjes en afbeeldingen van **woningen door de eeuwen heen** (behorende bij de verschillende tijdvakken).
- ✓ Websites en boeken over **wonen in de verschillende tijdvakken**.
- ✓ Filmpjes, boeken, websites over **leven in een sloppenwijk**.
- ✓ **Pipetten** en **plasticine** voor de test naar waterdichtheid.
- ✓ Grote hoeveelheden **grote kranten, afplaktape, (deuvel)stokken, lange linialen** (minimaal 75 centimeter), **nietmachines** met lange arm, **grote lakens, doeken** of **plastic zakken** die aan elkaar kunnen worden geplakt.
- ✓ **Bouwmaterialen**, zoals hout, kunststof, spaanplaat, marmer, steen, terracotta, ijzer, staal, etc.
- ✓ **Wereldkaart**
- ✓ **Tijdlijn met de tijdvakken**

	Lesbeschrijving	Materiaal
Startpunt	Maken van een geodetische constructie om een huis mee te bouwen	✓ Grote hoeveelheden grote kranten en afplaktape ✓ Deuvelstokken ✓ Lange linialen (minimaal 75 centimeter) ✓ Nietmachines met lange arm ✓ Grote lakens, doeken of plastic zakken die aan elkaar kunnen worden geplakt om het bouwwerk te bekleden zijn een leuke toevoeging
Kennisooogst	Verzamelen van de aanwezige kennis	✓ Grote vellen A3-papier ✓ Schrijfgerei, stiften
Uitleg van het thema	Leerkracht geeft het totaalbeeld van het project d.m.v. de leerdoelen en activiteiten.	✓ Groot vel papier
Onderzoeks- en verwerkings-activiteiten	Aardrijkskunde Onderzoek naar soorten woonplaatsen in Nederland/eigen regio Geschiedenis Onderzoek naar wonen door de eeuwen heen Techniek Onderzoek naar materialen en hun eigenschappen waarmee woningen zijn gebouwd	✓ Websites en boeken over verschillende soorten woonplaatsen in Nederland ✓ Kaarten van woonplaatsen (verschillende schaalgroottes) ✓ Afbeeldingen van woningen per tijdvak ✓ Websites en boeken over wonen in de verschillende tijdvakken ✓ Tijdlijn met de 10 tijdvakken ✓ A3-papier ✓ Lijm, schrijfgerei en stiften ✓ A4-papier (een aantal per kind) ✓ Schrijfgerei, potlood, wascokrijt ✓ Filmpje over bouwmaterialen ✓ Websites en andere bronnen over bouwmaterialen

	Lesbeschrijving	Materiaal
Onderzoeks- en verwerkings-activiteiten	Natuur Testen van waterdichtheid van bouwmaterialen	✓ Pipetten en plasticine voor de test naar waterdichtheid ✓ Bouwmaterialen, zoals hout, kunststof, spaanplaat, marmer, steen, terracotta, ijzer, staal, etc.
	Internationaal Onderzoek naar kwaliteit van wonen in een sloppenwijk en hoe dit te verbeteren	✓ Bronnen over leven in een sloppenwijk (filmpjes, websites, boeken) ✓ A3-papier ✓ Schrijfgerei, stiften, scharen, lijm ✓ Wereldkaart ✓ Touwtjes en punaises
Afsluiting	Terugkijken op het project. Wat is er geleerd?	✓ De aangevulde kennisoogst ✓ Per klas vijf grote tafels met werk van de kinderen zelf. Per tafel een vakgebied: Wat we geleerd hebben over wonen en woningen bij de verschillende vakken.

Project

Dit is hoe wij wonen

Elke unit start met een inspirerende en enthousiasmerende introductie (activiteit). De kinderen raken door het startpunt gemotiveerd om meer over het onderwerp te leren.

Een geodetische constructie

Leg de kinderen uit dat ze hun eigen geodetische constructies (koepels, bogen, etc.) maken, als onderdeel van een woning. Zorg ervoor dat er voldoende ruimte is, binnen of buiten.

Benodigheden

- grote hoeveelheden grote kranten
- afplaktape
- (deuvel)stokken
- lange linialen (minimaal 75 centimeter)
- nietmachines met lange arm
- grote lakens of plastic zakken die aan elkaar kunnen worden geplakt om het bouwwerk te bekleden zijn een leuke toevoeging
- heel veel samenwerking

Verdeel de kinderen in groepjes van vier tot zes. Het is misschien leuk om vóór aanvang eerst deze video te laten zien.

▶ www.youtube.com/watch?v=0ZeoA00wrD8&feature=related

ⓘ Deze video op YouTube laat zien hoe een geodetische koepel gemaakt kan worden. (Engelstalig) *Om een YouTube-video in veilige modus te bekijken, scroll naar beneden op de pagina en klik op 'Veiligheid' en daarna op 'Ingeschakeld'.*

Bekijk ook de volgende website voor meer informatie over het bouwen van een geodetische koepel:

🖥️ www.prikkelonline.nl/download/aan-slag-techniek/

Instructies voor het maken van een geodetische koepel

- 1. Leg drie platte vellen krantenpapier op elkaar. Rol vanuit een hoek de vellen zo strak mogelijk samen zodat er een buis ontstaat. Aan het einde van het papier moet het worden vastgezet met een stukje tape, zodat de buis niet meer kan uitrollen. Herhaal dit tot je 65 buizen hebt.
- 2. Knip de buizen zo af dat er 35 lange en 30 korte buizen ontstaan. Knip er voor een lange buis aan beide uiteinden zoveel af dat er een buis van 71 centimeter overblijft. Gebruik deze buis om de resterende 34 lange buizen op dezelfde lengte te knippen. Markeer alle lange buizen, bijvoorbeeld met gekleurd plakband, om ze van de korte te onderscheiden.

Vervolg →

- 3. Om de korte buizen te maken, moet er aan beide uiteinden van één buis zoveel worden afgeknipt dat er een buis van 66 centimeter overblijft. Gebruik deze buis om de resterende 29 korte buizen op dezelfde lengte te knippen.
- 4. Plak vervolgens 10 lange buizen aan elkaar tot een cirkel (of eigenlijk een tienhoek). Dit wordt de basis van de koepel.
- 5. Plak met tape aan elk verbindingspunt een lange en een korte buis. Deze buizen moeten haaks op de cirkel worden geplaatst. Zorg ervoor dat er steeds twee lange buizen naast elkaar liggen, dan weer twee korte buizen, etc.
- 6. Plak de uiteinden van twee aangrenzende korte buizen aan elkaar en vorm zo een driehoek. Plak ook de uiteinden van twee aangrenzende lange buizen samen. Ga zo helemaal rond.
- 7. Verbind de punten van de driehoeken met elkaar door middel van een reeks korte buizen (de koepel zal nu naar binnen gaan buigen).
- 8. Plak op elk verbindingspunt waar vier korte buizen samenkomen, nog een korte buis die rechtop staat. Verbind deze korte buis met beide uiteinden aan een lange buis, zodat er nieuwe driehoeken ontstaan.
- 9. Verbind de punten van deze nieuwe driehoeken met elkaar door middel van een reeks lange buizen.
- 10. Bevestig tot slot de laatste vijf korte buizen. Deze moeten in één punt in het midden van de koepel bij elkaar komen.

Wanneer de koepel klaar is, kan deze worden bekleed met lakens, doeken of plastic zakken. Vraag de kinderen om zich voor te stellen hoe het zou zijn om in zo'n bouwwerk te wonen.

Rond de taak af door een video te vertonen van het bouwen van een huis van stobalen om een geodetische koepel.

www.youtube.com/watch?v=9SEahWSgs0k

Op YouTube staat een filmpje van een huis van stobalen waarbij een geodetisch frame wordt gebruikt. (Engelstalig)

Kennissoogst →

Kennisoogst

🕒 1 uur

Wat weten leerlingen al over een bepaald onderwerp? Vaak meer dan je denkt. Tijdens de kennisoogst activeren kinderen hun voorkennis en leggen dat vast.

Vraag de kinderen om een **mindmap** te maken om erachter te komen hoeveel kennis ze hebben over '**Dit is hoe wij wonen**' (het hart van de mindmap). Geef ze ook de volgende **vijf hoofdtakken** van de mindmap: *soorten woonplaatsen, wonen door de eeuwen heen, materialen van woningen, stevigheid en waterdichtheid van woningen, woningen in sloppenwijken buurtschap, dorp, kleine stad en grote stad.*

Vraag ze bij elke tak op te schrijven of te tekenen wat ze **erover weten** en wat ze **erbij voelen**. Kunnen ze voorbeelden of karakteristieke kenmerken noemen? Deze kennis verbinden ze aan de tak. Laat ze ook bij elke tak een (gedetailleerde) tekening maken van wat ze verwachten te zien.

👉 Plaats de kennisoogsten van de groepjes prominent in de klas, zodat de kinderen ernaar kunnen verwijzen en er nieuwe informatie en ideeën aan kunnen toevoegen als ze verder komen in de unit.

👉 Je kan er ook voor kiezen om een **heel grote klassikale mindmap** te maken. Hierop wordt de kennis van de verschillende groepjes samengebracht.

[Uitleg van het thema →](#)

Uitleg van het thema

🕒 1 uur

De kinderen nemen kennis van wat ze gaan leren aan de hand van de gegeven leerdoelen per vakgebied. Ze krijgen een overzicht, zodat ze weten wat ze gaan leren en beter in staat zijn om nieuwe verbanden te leggen.

Vorbereiding

- Lees de **doelen bij elk vakgebied** (zie volgende pagina) en bedenk hoe je deze doelen bij de leerlingen wilt introduceren.
- Schrijf de doelen die bij de diverse vakgebieden staan op een vel papier.

Materiaal

- Vellen papier met daarop de vakken en de bijbehorende doelen.
- Groot A3-papier met daarop uitgeschreven wat de kinderen per vakgebied gaan leren.

Lesopbouw

- (1) Uitleg geven over de **doelen per vakgebied** (5 minuten).
- (2) Een **link leggen met de kennis en vaardigheden** die bij de **kennissoogst** door de leerlingen zelf genoemd zijn (5 minuten).
- (3) Ophangen A3-papier waarop staat wat ze gaan leren over wonen onder het icoon 'uitleg van het thema'. Daarnaast worden dan de **iconen van de vakgebieden** met **bijbehorende doelen** opgehangen, zodat deze voor iedereen zichtbaar zijn (2 minuten).

Opmerkingen

👉 Bij de uitleg van het thema staat de **leerkracht centraal** en wordt kort ingegaan op de reacties en opmerkingen van de leerlingen.

👉 Leg de kinderen uit dat jullie samen een heleboel over 'wonen'; over verschillende soorten woonplaatsen, materialen om woningen mee te bouwen en welke materialen waterdicht zijn. Ook leren we over hoe mensen lang geleden woonden, maar ook hoe men hier en in andere delen van de wereld woont! Leg een **link naar het startpunt en de kennissoogst** (5 minuten).

👉 Als kinderen tijdens het project vragen hebben, leg je **continu de link naar de te leren doelen, het startpunt en de kennissoogst**. Laat ze de **onderlinge verbanden** zien tussen vakgebieden in plaats van heel gedetailleerd op een specifieke taak in te gaan. Het gaat erom dat leerlingen zich bewust worden van wat ze gaan leren en al geleerd hebben. De activiteiten zijn slechts een middel.

Vakgebieden en leerdoelen

In dit project 'Dit is hoe we wonen' leren we over de verschillende soorten plaatsen waar mensen wonen en de materialen waarvan ze gemaakt zijn. We kijken naar hoe mensen wonen in sloppenwijken in verschillende periodes van de geschiedenis en verschillende samenlevingen.

Aardrijkskunde

Bij **Aardrijkskunde** leren we over verschillende soorten woonplaatsen.

Leerdoelen

- Ik weet dat de natuur de plek waar mensen wonen beïnvloedt.
- Ik kan wereldbollen en kaarten met verschillende schaalgroottes en kenmerken gebruiken en interpreteren.
- Ik begrijp hoe natuurlijke eigenschappen woonplaatsen beïnvloeden.

Geschiedenis

Bij **Geschiedenis** leren we hoe mensen woonden door de eeuwen heen woonden.

Leerdoelen

- Ik weet dat woningen door de eeuwen heen zijn veranderd en waarom.
- Ik kan woningen door de eeuwen heen in een chronologisch raamwerk plaatsen.

Techniek

Bij **Techniek** leren we welke materialen worden gebruikt voor gebouwen bij ons in de buurt.

Leerdoelen

- Ik kan informatie over bouwmaterialen verzamelen en gebruiken om vragen te beantwoorden en oplossingen voor problemen aan te dragen.
- Ik begrijp dat techniek gebruikt wordt om problemen bij het bouwen van huizen op te lossen.

Natuur

Bij **Natuur** leren we hoe je bouwmaterialen op waterdichtheid kunt testen.

Leerdoelen

- Ik ken de verschillen tussen materialen.
- Ik kan nauwkeurig meten, observeren en het onderzoek naar waterdichtheid van bouwmaterialen betrouwbaar uitvoeren.

Internationaal

Bij **Internationaal** leren we over de overeenkomsten en verschillen tussen de kwaliteit van wonen in ons eigen land en grote steden in arme landen.

Leerdoelen

- Ik ken verschillen en overeenkomsten tussen de manier waarop mensen leven in verschillende landen.
- Ik kan aangeven hoe het leven van mensen in de ene groep wordt beïnvloed door de activiteiten van andere groepen.

[Activiteiten vakgebieden →](#)

Activiteit

🕒 2 uur

Onderzoek naar verschillende soorten woonplaatsen in Nederland

Aardrijkskunde

Leerdoelen

- Ik weet dat de natuur de plek waar mensen wonen beïnvloedt.
- Ik kan kaarten met verschillende schaalgroottes en kenmerken gebruiken en interpreteren.
- Ik begrijp hoe natuurlijke eigenschappen woonplaatsen beïnvloeden.

LET OP

Refereer **aan het begin** van alle onderzoeks- en verwerkingsactiviteiten aan de leerdoel(en) die bij het vak horen en blijf dat ook **tijdens de lessen** continu doen. Zo worden de leerlingen geprikkeld en uitgedaagd na te denken over wat ze leren i.p.v. wat ze doen. Ook **aan het einde** van elke opdracht is het van belang tijd en ruimte te maken voor evaluatie en reflectie over wat er geleerd is.

Voorafgaand

Vorbereiding

- Zet filmpjes en websites over verschillende soorten plaatsen klaar.
- Leg kaarten (verschillende schaalgrootte) en plattegronden van verschillende soorten plaatsen in Nederland klaar.

Materiaal

- Kaarten (verschillende schaalgrootte) en plattegronden van verschillende soorten plaatsen in Nederland
- Grote vellen A3-papier
- Bronnenmateriaal (websites, boeken, atlas, kaarten, plattegronden)
- Schrijf- en tekengerei

Lesopbouw

- Introductie van vier soorten woonplaatsen: klassikaal bekijken van filmpje 'ontstaan van steden'.
- Onderzoeksactiviteit: onderzoek naar kenmerken van verschillende soorten woonplaatsen.
- Verwerkingsactiviteit: resultaten verwerken.

19

Introductie

Vertel de kinderen dat er verschillende soorten woonplaatsen zijn. Introduceer de begrippen **buurtschap – dorp – kleine stad – grote stad**.

- 🗨 Weten de kinderen wat de kenmerken zijn van deze verschillende soorten woonplaatsen?
- 🗨 Weten ze ook hoe ze zijn ontstaan? En waarom juist op deze plekken?

Bekijk samen het **filmpje op SchoolTV over het ontstaan van de middeleeuwse stad**.

▶ www.schooltv.nl/video/de-eerste-steden-ontstaan-van-middeleeuwse-steden

ⓘ Informatie over hoe steden vroeger zijn ontstaan.

- 🗨 Horen ze in het filmpje kenmerken van de omgeving waardoor de stad juist op die plek ontstond?

Onderzoeksactiviteit →

Onderzoeksactiviteit

Vraag de kinderen om zich op te splitsen in vier verschillende groepen:

- **buurtschap**
- **dorp**
- **kleine stad**
- **grote stad**

Vraag ze om met de anderen in hun groep eerst te praten over de plek waar ze zelf in wonen:

- Hoe is het om daar te wonen?
- Hoe is het landschap er?
- Hoeveel mensen wonen er?
- Zijn er veel grote winkels en kantoren?
- Welke verbindingen zijn er met andere plaatsen?
- Waarom denk je dat jouw woonplaats een buurtschap, een dorp, een kleine stad of een grote stad is?
- Hoe definiëren we deze termen?

Geef elke groep een groot vel papier en vraag ze om samen de volgende uitspraken aan te vullen.

- **Buurtschappen** hebben vaak deze eigenschappen: ...
- **Dorpen** hebben vaak deze eigenschappen: ...
- **Kleine steden** hebben meestal deze eigenschappen: ...
- **Grote steden** hebben meestal deze eigenschappen: ...

Samen moeten ze proberen het eens te worden over de vraag wat iets tot een grote stad, kleine stad, dorp of buurtschap maakt.

Vraag de kinderen nu om **kleinschalige en grootschalige kaarten van Nederland** te gebruiken en om uit elke categorie (buurtschap, dorp, kleine stad, grote stad) voorbeelden te kiezen en op deze kaarten op te zoeken. Laat ze vervolgens nadenken over de vraag *waarom* deze dorpen en steden zich ontwikkeld hebben op deze specifieke plaatsen.

Ze moeten zichzelf vragen stellen als *'Is het een handige plek om een rivier over te steken?', 'Zijn er natuurlijke hulpbronnen?'* en *'Is de plek goed te verdedigen?'*

Vervolg onderzoeksactiviteit →

De volgende **websites** vormen een **handig beginpunt** voor leerkrachten.

🖥️ <https://shorturl.at/cdj0Z>

🖥️ <https://shorturl.at/yz014>

📘 Hier wordt informatie gegeven over verschillende soorten woonplaatsen (buurtschappen, dorpen, steden) en hun kenmerken.

▶️ www.schooltv.nl/video/de-eerste-steden-ontstaan-van-middeleeuwse-steden

▶️ www.schooltv.nl/video/vroeger-was-het-anders-in-de-middeleeuwse-stad

📘 Op schooltv.nl zijn video's te vinden over het ontstaan van steden in de middeleeuwen.

Deze twee sites geven **informatie over hoe steden vroeger zijn ontstaan**.

🖥️ www.flickr.com/explore

📘 Deze website heeft een zoekfunctie op locatie. Vul een plaatsnaam in om kaarten, foto's en video's met geografische informatie te vinden. (Engelstalig)

🖥️ www.google.nl/earth

📘 Met Google Earth kan naar iedere plek op de wereld worden 'gevlogen' en kunnen video's straatbeelden, driedimensionale gebouwen, foto's en kaarten worden bekeken.

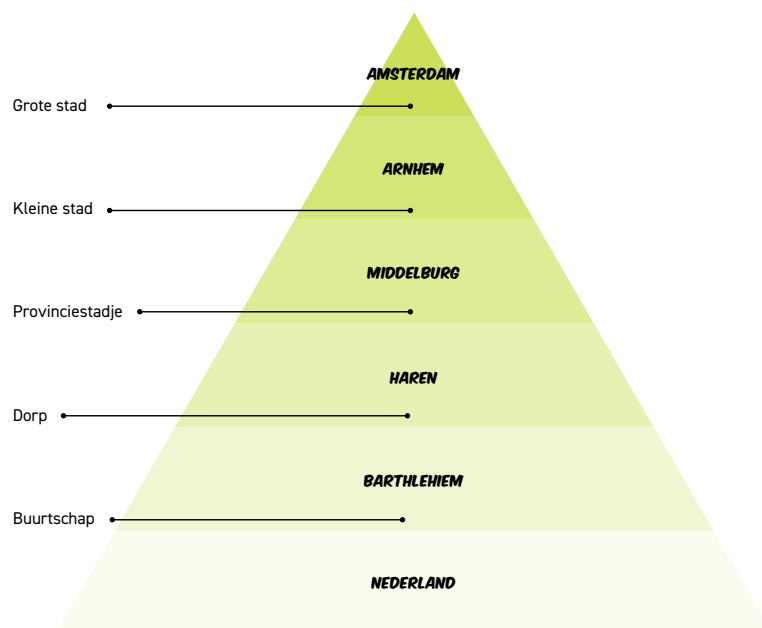
Verwerkingsactiviteit →

Verwerkingsactiviteit

De kinderen moeten hun voorbeelden van verschillende soorten woonplaatsen onderbrengen in een **hiërarchie van groot naar klein**.

Leg uit hoe het komt dat er een **piramidevorm** ontstaat, namelijk doordat een land veel meer buurtschappen en dorpen heeft dan steden. Zie het volgende voorbeeld.

Vraag de kinderen om de mogelijke redenen op te schrijven om het bestaan van de verschillende **nederzettingen** te verklaren. Als ze dat hebben gedaan, moeten ze hun ideeën presenteren aan de klas zodat er een discussie ontstaat.

Evalueer de activiteit

- Wat hebben ze geleerd over soorten woonplaatsen?
- Wat hebben ze geleerd over het gebruik van verschillende soorten kaarten?
- Kunnen ze hun kennisoogst aanvullen en/of bijwerken?

[Activiteit Geschiedenis →](#)

Activiteit

🕒 2 uur

Woningen door de eeuwen heen in beeld

Geschiedenis

Leerdoelen

- Ik weet dat woningen door de eeuwen heen zijn veranderd en waarom.
- Ik kan woningen door de eeuwen heen in een chronologisch raamwerk plaatsen.

LET OP

Refereer **aan het begin** van alle onderzoeks- en verwerkingsactiviteiten aan de leerdoel(en) die bij het vak horen en blijf dat ook **tijdens de lessen** continu doen. Zo worden de leerlingen geprikkeld en uitgedaagd na te denken over wat ze leren i.p.v. wat ze doen. Ook **aan het einde** van elke opdracht is het van belang tijd en ruimte te maken voor evaluatie en reflectie over wat er geleerd is.

Voorafgaand

Vorbereiding

- Zorg voor afbeeldingen van kenmerkende gebouwen en woningen door de eeuwen (tijdvakken) heen.
- Zet bronnen klaar rondom woningen en gebouwen in het verleden (boeken, websites).
- Tijdlijn

Materiaal

- Foto's van gebouwen en woningen uit de verschillende tijdvakken
- Tijdlijn
- Grote vellen A3-papier
- Lijm, schrijfgerei, stiften, potloden scharen

Lesopbouw

- Introductie van het vak, de leerdoelen en de activiteit.
- Onderzoeksactiviteit: onderzoek naar huizen en gebouwen door de eeuwen heen.
- Verwerkingsactiviteit: resultaten verwerken op eigen tijdlijn.

Introductie

Vertel de kinderen dat ze bij geschiedenis onderzoek gaan doen naar hoe mensen door de eeuwen heen woonden, waarom ze zo woonden en hoe dit veranderd is.

Onderzoeksactiviteit →

Onderzoeksactiviteit

Verdeel de klas in tweetallen of kleine groepjes. Wijs elk groepje een **tijdperiode** of **beschaving** toe. Probeer de periodes zodanig uit te kiezen dat ze elkaar overlappen of elkaar opvolgen; dat maakt het later mogelijk om het werk van de groepjes samen te voegen tot **één klassikale tijdlijn**.

Suggesties voor beschavingen

- de Azteken
- de Chinezen (zoals de Tang-dynastie)
- de oude Egyptenaren
- de Grieken
- de Romeinen
- andere tijdvakken, zoals hunebedden, kastelen, kerken, paleizen, fabrieken, moderne gebouwen uit huidige tijd

Geef de kinderen voor hun research de volgende aandachtspunten mee:

- 🗨 Hoe woonden mensen in jouw beschaving/tijdvak?
- 🗨 Wat is een kenmerkend gebouw/woning voor die periode?
- 🗨 In wat voor soort plaats woonden ze (**link met aardrijkskunde**) ?
- 🗨 Waar is de woning/het gebouw van gemaakt (materiaal)?
- 🗨 Hoe werden ze gebouwd?
- 🗨 Waar stonden de woningen?

Vertel de kinderen dat ze een **tijdlijn voor woningen en gebouwen van hun beschaving/ tijdvak** gaan opstellen. Ze moeten daarvoor onderzoek doen om een goed historisch beeld van hun beschaving/tijdvak te schetsen. Zorg ervoor dat ze boeken, websites kunnen raadplegen.

Enkele nuttige websites

- 📄 **[https://nl.wikipedia.org/wiki/Huis_\(woning\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Huis_(woning))**
📄 Op Wikipedia staan foto's van huizen uit verschillende landen en tijdperken.
- 📄 **<https://blauwhoed.nl/de-evolutie-van-wonen>**
📄 Op de website van Blauwhoed staat een tijdkaart van de evolutie van wonen, inclusief afbeeldingen.
- 📄 **www.tijdvakken.nl**
📄 De Nederlandse geschiedenis, ingedeeld in tien tijdvakken.

Vervolg onderzoeksactiviteit →

www.camelotintl.com/world/index.html

De website van Camelot International heeft een sectie over de geschiedenis van de wereld. Klik op een werelddeel om toegang te krijgen tot een tijdlijn van de geschiedenis daarvan. (Engelstalig)

www.hyperhistory.com/online_n2/History_n2/a.html

HyperHistory is een uitstekende bron voor deze unit. Hier zijn tijdlijnen te vinden over mensen, geschiedenis en gebeurtenissen, evenals kaarten waarop vroegere beschavingen en invasies worden getoond. (Engelstalig)

www.fsmitha.com/t-index.html

Een uitgebreide tijdlijn van de wereldgeschiedenis. Gebruik de 'subject index' links om de kinderen te helpen bij het vinden van relevante informatie. (Engelstalig)

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Oudheid>

Op Wikipedia staat een overzicht van oude beschavingen, ingedeeld per continent. Veel beschavingen zijn doorgelinkt naar meer achtergrondinformatie.

www.historischeatlas.be

Deze site biedt een uitgebreide tijdbalk met veel mogelijkheden om door te klikken naar kaarten, afbeeldingen en achtergrondinformatie.

Verwerkingsactiviteit

Laat de kinderen een **poster** maken van de woningen en gebouwen en manieren van wonen uit hun gekozen beschaving/ tijdvak.

In het midden van de poster staat een afbeelding van een kenmerkend gebouw/een kenmerkende woning. Daaromheen staat informatie (geschreven of getekend) over de tijd, soort plaats, manier van bouwen/materiaal en de manier van leven.

De posters worden aan elkaar gepresenteerd.

- Welke gegevens hebben ze verwerkt?
- Is duidelijk waar de gebouwen zich bevinden, bij welke beschaving de gebouwen horen, hoe ze gebouwd zijn en waarom?
- Vertellen de posters een verhaal over bewoning die kenmerkend was voor een bepaalde tijd/beschaving?

Vraag ze om hun poster te verbinden aan de juiste plek/tijdvak op de klassikale tijdlijn.

- Waarom die plek op de tijdlijn?
- Wat is anders dan het tijdvak ervoor?
- Welke gebouwen zullen op de volgende plek van de tijdlijn komen?
- Waarom denken jullie dat?

Evalueer de activiteit

- Wat hebben ze geleerd over wonen en woningen in de verschillende tijdvakken?
- Kunnen ze veranderingen verklaren?
- Hoe vonden ze het om de verschillende manieren van wonen in de goede volgorde te plaatsen?
- Kunnen ze hun kennisoogst aanvullen en/of bijwerken?

Activiteit Techniek →

Activiteit

🕒 2 uur

Bouw- materialen gezocht

Techniek

Leerdoelen

- Ik kan informatie over bouwmaterialen verzamelen en gebruiken om vragen te beantwoorden en oplossingen voor problemen aan te dragen.
- Ik begrijp dat techniek gebruikt wordt om problemen bij het bouwen van huizen op te lossen.

LET OP

Refereer **aan het begin** van alle onderzoeks- en verwerkingsactiviteiten aan de leerdoel(en) die bij het vak horen en blijf dat ook **tijdens de lessen** continu doen. Zo worden de leerlingen geprikkeld en uitgedaagd na te denken over wat ze leren i.p.v. wat ze doen. Ook **aan het einde** van elke opdracht is het van belang tijd en ruimte te maken voor evaluatie en reflectie over wat er geleerd is.

Voorafgaand

Vorbereiding

- Plan een wandeling door de buurt.
- Kinderen moeten foto's kunnen maken en uitprinten
- Zet het filmpje over bouwmaterialen (SchoolTV) klaar.

Materiaal

- Mogelijkheid voor kinderen om foto's te kunnen maken
- A4-papier (een aantal per kind)
- Schrijfgerei, potlood, wascokrijt
- Filmpje over bouwmaterialen
- Websites en andere bronnen over bouwmaterialen

Lesopbouw

- Introductie over bouwmaterialen
- Onderzoeksactiviteit: onderzoek door een 'zoek de materialen'-wandeling in de omgeving
- Verwerkingsactiviteit: resultaten verwerken in een tabel.

29

Introductie

Welke materialen worden gebruikt voor het bouwen van huizen? Waarom die materialen?

Wij gaan zelf onderzoeken met welke materialen de huizen in onze buurt gebouwd zijn en wat de eigenschappen van deze materialen zijn. De volgende websites kunnen een handig beginpunt zijn:

- ▶ **<https://shorturl.at/htBW1>**
 - ⓘ Is het niet opvallend dat in de bouwwereld nog zo weinig wordt gewerkt met robots? Metselen, timmeren, beton storten, bijna alles gebeurt nog met de hand. Sommige bedrijven beginnen nu met nieuwe technieken, maar dat is nog wel pionieren.
- 📄 **<https://nl.wikipedia.org/wiki/Categorie:Bouwmetaal>**
 - ⓘ Wikipedia heeft een overzicht van bouwmaterialen met links naar meer informatie daarover.

Onderzoeksactiviteit →

Onderzoeksactiviteit

Neem de kinderen mee op een **'zoek de materialen'-wandeling** in de omgeving.

Ze moeten foto's maken van de verschillende materialen in de gebouwen en de door de mens gemaakte omgeving om hen heen.

☛ Moedig de kinderen aan afwrijfsels van de verschillende oppervlakken te maken door papier tegen de muur te houden en daar waskrijt overheen te wrijven. Ook kunnen ze schetsen en notities maken van de soorten materialen en van de plekken waar ze gebruikt worden, bijvoorbeeld: marmer dat wordt gebruikt in de muren van een bankgebouw, beton en staal voor een parkeergarage, bakstenen voor de muren van huizen, kunststof voor raamkozijnen, keien en asfalt voor de wegen, etc.

[Verwerkingsactiviteit →](#)

Verwerkingsactiviteit

Vraag de kinderen om een **tabel** te maken om hun bevindingen te noteren.

Voorbeeld

Materiaal	Waar gezien?
Marmer	Bankgebouwen, grafstenen
Steen	Geplaveide wegen
Asfalt	Wegen
Glas	Ramen
Kunststof	Raamkozijnen, afvalbakken

De kinderen kunnen hun foto's, afwrijfsels en schetsen toevoegen ter illustratie van de voorbeelden in de tabel.

Stel de kinderen vragen over hun bevindingen, bijvoorbeeld waarom kunststof wordt gebruikt voor kozijnen en afvalbakken.

Vraag ze daarna om de materialen te **sorteren op basis van hun eigenschappen**. Vertel ze dat een '**eigenschap**' van een materiaal ook een soort beschrijving van het materiaal is. We zeggen dat staal sterk is, dus *sterkte* is een eigenschap van staal.

- Wat zijn de eigenschappen van de materialen op hun lijst?
- Materialen hebben vaak meer dan één eigenschap. Kunnen de kinderen ontdekken wat deze eigenschappen zijn?

De kinderen moeten **wetenschappelijke woorden** kunnen gebruiken om de eigenschappen van de materialen te beschrijven. Woorden zoals *sterkte*, *flexibiliteit*, *lichtheid*, *poreusheid*, *transparantie* en *elasticiteit*.

Vervolg verwerkingsactiviteit →

Laat ze hun **materialen en eigenschappen ordenen in een tabel.**

Materiaal	Sterkte	Hardheid	Flexibiliteit	Lichtgewicht
Hout	/	/	/	/
Kunststof			/	/
Steen	/	/		
IJzer	/	/	/	

Evalueer de activiteit

- 🗨 Wat hebben ze geleerd over bouwmaterialen en hun eigenschappen?
- 🗨 Waarom juist deze materialen?
- 🗨 Kunnen ze hun kennisoogst aanvullen en/of bijwerken?

Activiteit

🕒 2 uur

Waterdichtheid van bouwmaterialen testen

Natuur

Leerdoelen

- Ik ken de verschillen tussen materialen.
- Ik kan nauwkeurig meten, observeren en het onderzoek naar waterdichtheid van bouwmaterialen betrouwbaar uitvoeren.

LET OP

Refereer **aan het begin** van alle onderzoeks- en verwerkingsactiviteiten aan de leerdoel(en) die bij het vak horen en blijf dat ook **tijdens de lessen** continu doen. Zo worden de leerlingen geprikkeld en uitgedaagd na te denken over wat ze leren i.p.v. wat ze doen. Ook **aan het einde** van elke opdracht is het van belang tijd en ruimte te maken voor evaluatie en reflectie over wat er geleerd is.

Voorafgaand

Vorbereiding

- Leg alle bouwmaterialen en andere test-benodigdheden klaar.

Materiaal

- Bouwmaterialen: staal, ijzer, baksteen, terracotta tegels, leisteen tegels, beton, mortel, kunststof, glas, verschillende soorten steen (poreus en niet-poreus), hout, spaanplaat, etc.
- Water
- Kleine buis met een diameter van ongeveer 4 cm plasticine
- Pipetten

Lesopbouw

- Introductie over het onderzoek naar waterdichtheid van verschillende bouwmaterialen.
- Onderzoeksactiviteit: het testen van de bouwmaterialen.
- Verwerkingsactiviteit: resultaten verwerken.

34

Introductie

Materialen die worden gebruikt in de bouw moeten sterk en hard zijn, maar moeten ook tegen water kunnen (verwijs naar wat ze ontdekt hebben bij techniek over de bouwmaterialen in de buurt).

Welke materialen zijn waterbestendig? Dat gaan we bij natuur onderzoeken door een aantal bouwmaterialen te testen.

👉 Leg uit wat de test is (en of doe een keer voor).

Onderzoeksactiviteit →

Onderzoeksactiviteit

Materialen die worden gebruikt in de bouw moeten sterk en hard zijn, maar moeten ook tegen water kunnen. Welke materialen zijn **waterbestendig**?

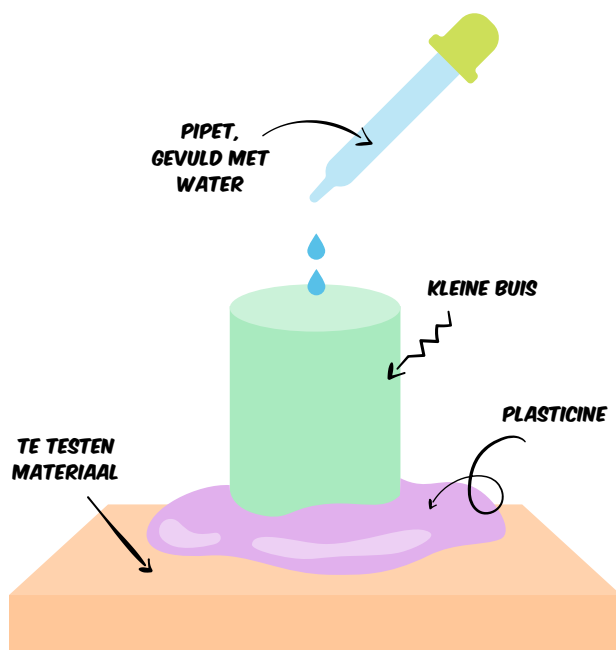
Vraag de kinderen eerst om hun voorspellingen te doen en laat ze daarna een test bedenken om te weten te komen welke materialen inderdaad waterbestendig zijn.

Ze hebben het volgende nodig:

- Bouwmaterialen – staal, ijzer, baksteen, terracotta tegels, leisteen tegels, beton, mortel, kunststof, glas, verschillende soorten steen (poreus en niet-poreus), hout, spaanplaat, etc.
- Water
- Kleine buis met een diameter van ongeveer 4 cm plasticine
- Pipetten

Instructies

- 1. Plaats de buis rechtop op het testmateriaal en houd het in positie door rond het raakpunt plasticine te smeren.
- 2. Vul de pipet met water en leeg hem in de buis.
- 3. Kijk wat er met het water gebeurt. Maak gedetailleerde notities of diagrammen om de waarnemingen te beschrijven.
- 4. Noteer de resultaten.
- 5. Test de andere materialen op precies dezelfde manier en gebruik steeds dezelfde hoeveelheid water.

Verwerkingsactiviteit →

Verwerkingsactiviteit

De kinderen moeten in staat zijn om hun resultaten zorgvuldig en nauwkeurig te noteren. Ze moeten hun onderzoek kunnen uitleggen aan de rest van de klas en op hun beurt commentaar kunnen geven op de onderzoeken van anderen.

- Was hun test eerlijk?
- Waar zijn ze achter gekomen?
- Wat hebben ze geleerd van de test?
- Hoe kunnen ze deze kennis toepassen in hun dagelijks leven?

Evalueer de activiteit

- Wat hebben ze geleerd over de waterdichtheid van bouwmaterialen?
- Wat hebben ze geleerd over het doen van onderzoek?
- Kunnen ze hun kennisoogst aanvullen en/of bijwerken?

[Activiteit Internationaal →](#)

Activiteit

🕒 2 uur

Wonen in een sloppenwijk

Internationaal

Leerdoelen

- Ik ken verschillen en overeenkomsten tussen de manier waarop mensen leven in verschillende landen.
- Ik kan aangeven hoe het leven van mensen in de ene groep wordt beïnvloed door de activiteiten van andere groepen.

LET OP

Refereer **aan het begin** van alle onderzoeks- en verwerkingsactiviteiten aan de leerdoel(en) die bij het vak horen en blijf dat ook **tijdens de lessen** continu doen. Zo worden de leerlingen geprikkeld en uitgedaagd na te denken over wat ze leren i.p.v. wat ze doen. Ook **aan het einde** van elke opdracht is het van belang tijd en ruimte te maken voor evaluatie en reflectie over wat er geleerd is.

Voorafgaand

Vorbereiding

- Zet het filmpje klaar van SchoolTV over 'leven in een sloppenwijk in Nairobi'.
- Leg bronnenmateriaal klaar (boeken en computers).

Materiaal

- Bronnen over 'leven in een sloppenwijk' (filmpjes, websites, boeken)
- A3-papier
- Schrijfgerei, stiften, scharen, lijm
- Wereldkaart
- Touwtjes en punaises

Lesopbouw

- Introductie over 'wonen in een sloppenwijk'.
- Onderzoeksactiviteit: informatie verzamelen over woonomstandigheden in een sloppenwijk en onderzoeken van mogelijke oplossingen.
- Verwerkingsactiviteit: resultaten verwerken in een mindmap.

Introductie

Verwijs naar de informatie die er tot nu toe over wonen en woningen is gevonden bij aardrijkskunde, geschiedenis, natuur en techniek. Hoe zal het leven er in de supergrote steden in andere werelddelen eruitzien? Hebben de kinderen daar zelf een idee over, zijn ze er zelf weleens geweest?

Vertel dat de kinderen bij internationaal gaan onderzoeken hoe mensen in andere werelddelen wonen. Vooral in de heel **grote steden**. Laat zien wat de tien grootste steden ter wereld zijn en hoe groot die zijn! Vergelijk de aantallen met de grote steden in Nederland. Er leven meer dan zes miljard mensen op aarde en bijna de helft daarvan woont in een stad.

Stad	Land	Aantal inwoners in miljoenen
Tokio	Japan	34,2
Guangzhou	China	24,9
Seoul	Zuid-Korea	24,5
Delhi	India	23,9
Mumbai	India	23,3
Mexico-Stad	Mexico	22,8
New York City	Verenigde Staten	22,2
São Paulo	Brazilië	30,8
Manilla	Filipijnen	20,1
Shanghai	China	18,8

www.citypopulation.de/world/Agglomerations.html

Deze website geeft statistieken van de bevolkingsaantallen van de belangrijkste steden ter wereld.

Neem als voorbeeld Nairobi. Laat het SchoolTV filmpje zien over wonen in de sloppenwijk van Nairobi of een ander filmpje over wonen in een sloppenwijk (SchoolTV heeft er meerdere).

▶ <https://shorturl.at/kxyV7>

Ga in gesprek over wat de kinderen denken hoe kinderen hier wonen en leven. Waar zijn de huizen van gemaakt? Wat is hetzelfde als bij ons? Wat is anders? Denk ook aan aspecten zoals: riolering, stromend water, elektriciteit, aantal kamers in huis, materialen die gebruikt zijn voor de woningen.

Onderzoeksactiviteit →

Onderzoeksactiviteit

Praat over de **voordelen van het leven in een grote stad** (banen, voorzieningen, cultuur, onderwijs) en over de **nadelen** (luchtvervuiling, geluidsoverlast, criminaliteit, overbevolking, minimale groenvoorzieningen).

Snelle **urbanisatie**, vooral de snelle groei van enkele '**mega-steden**', heeft regeringen, stadsbesturen en planologen voor enorme problemen gesteld. Er is grote moeite gehad betaalbare huizen te bouwen voor de enorme aantallen mensen die in de stad zijn komen wonen. Daarom zijn de voorsteden veranderd in **sloppenwijken**.

De **leefomstandigheden** hier zijn vreselijk slecht: enorme overbevolking, onhygiënische toestanden en geen voorzieningen. Wat kan er gedaan worden?

De kinderen onderzoeken in tweetallen de woonomstandigheden in een sloppenwijk van een mega-stad elders in de wereld.

- 🗨️ Zijn de woningen daar anders dan hier?
- 🗨️ Wat is kenmerkend aan ons eigen huis?
- 🗨️ Wat is kenmerkend voor de huizen in de stad die ze onderzoeken?
- 🗨️ Wat is hetzelfde?
- 🗨️ Wat heb je ontdekt?

Laat ze ook informatie toevoegen over de woonomgeving, over de bouwconstructies en gebruikte materialen. Ook proberen ze mogelijke oplossingen te bedenken voor de slechte leefomstandigheden in de mega-steden.

Verwerkingsactiviteit →

Verwerkingsactiviteit

Moedig de kinderen aan om zo inventief mogelijk te zijn, want er zijn, zoals zal blijken uit hun onderzoek, geen makkelijke oplossingen.

Ze kunnen denken aan het volgende:

- het bouwen van goedkope huizen door werkgevers
- schoon water en andere primaire levensbehoeften aanbieden
- duurzame voorzieningen, bijvoorbeeld zonne-energie en waterkracht

De kinderen kunnen **mindmaps** van hun onderzoek en ideeën maken.

Laat de kinderen hun mindmaps rondom de wereldkaart hangen. Om zichtbaar te maken waar de onderzochte steden en sloppenwijken zich op de wereld verbind je ze d.m.v. een touwtje en een punaise.

Evalueer de activiteit

- Wat hebben ze geleerd over wat hetzelfde en anders is tussen eigen huis en het wonen in een sloppenwijk?
- Hoe hebben ze samengewerkt?
- Kunnen ze hun kennisoogst aanvullen en/of bijwerken?

Afsluiting →

Afsluiting

🕒 2 uur

De afsluiting helpt kinderen om datgene wat ze geleerd hebben te evalueren. De afsluiting is ook een feestelijke gebeurtenis. De kinderen delen met anderen wat ze geleerd hebben en mogen daar trots op zijn.

Woontentoonstelling “Dit is hoe we wonen”

De afsluiting vormt de perfecte gelegenheid om de **geodetische koepels** die de kinderen gemaakt hebben te presenteren aan hun ouders en aan de andere klassen van de school. Wellicht moeten ze nog wel even opnieuw netjes bekleed worden.

Presenteer alle **resultaten van de onderzoeken** die de kinderen hebben gedaan. De **soorten woonplaatsen**, de **tijdlĳn met woon-posters** bij de verschillende tijdvakken, **onderzoeken naar bouwmaterialen**, de **eigenschappen** ervan en het **onderzoek naar waterdichtheid** van de materialen (misschien kunnen ze de ouders het onderzoek ook laten uitvoeren?). Ook **bevindingen over het leven in een sloppenwĳk** en de **oplossingen van de kinderen om de leefomstandigheden te verbeteren** krijgen een eigen plek (ook hier is het mogelijk iets te bedenken om er een goed doel aan te koppelen).

- ☛ Kijk of de tentoonstelling buiten gehouden kan worden of anders in de aula van de school.
- ☛ Gebruik veel fantasie om het werk van de kinderen te presenteren.
- ☛ Laat de tentoonstelling door de kinderen zelf organiseren.
- ☛ De expositie kan verdeeld worden over **vĳf tafels** (voor elk vakgebied een tafel waar een groepje kinderen verantwoordelijk voor is).
- ☛ Geef ook de aangevulde **kennisooĳst** een duidelijke plek in in de tentoonstelling.
- ☛ Denk na over de **presentatie**. Misschien is het leuk om er een *woonkamersfeer* van te maken (gezellig en huiselijk met stoelen, zitzakken en kleden op de vloer. Gebruik ook bloemen en planten en andere huisdecoraties) of juist een formele setting zoals bij een *officiële tentoonstelling* (looppaden, belichting, bordjes met wat waar te zien is).
- ☛ **Belangrijk!** Motiveer alle kinderen om een deel van de presentatie op zich te nemen.

Bijlage

Voorbeeldbrief aan de ouders

LET OP

De brief op de volgende pagina is slechts als voorbeeldbrief bedoeld. Je kunt de brief aanpassen in eigen stijl en inhoudelijk aanvullen/wijzigen.

Geachte ouders,

De komende weken werken we in klas met de unit '**Dit is hoe we wonen**'. Deze unit is onderdeel van het International Primary Curriculum (IPC). In dit curriculum wordt heel duidelijk aangegeven wat kinderen gaan leren – de leerdoelen – op drie gebieden:

- **1. De vakken van het curriculum:** de leerdoelen voor elk vak zijn minstens zo uitdagend als de doelen die in andere curricula in binnen- en buitenland worden aangeboden.
- **2. Persoonlijke ontwikkeling:** de kenmerken die kinderen zullen helpen om op een meer zelfstandige, verantwoordelijke manier te leren.
- **3. Internationaal begrip:** we helpen uw kind te beseffen dat de wereld niet ophoudt bij Nederland, en dat er verschillen zijn met andere landen en culturen. Tegelijkertijd zal het een gevoel van samenhang met de rest van de wereld ontwikkelen.

Elke unit kent specifieke doelstellingen gebaseerd op de leerdoelen voor een of meer van de vakken. Tijdens deze unit richten we ons op **aardrijkskunde, geschiedenis, techniek, natuur** en **internationaal**.

Bij **aardrijkskunde** leren we...

- over verschillende soorten woonplaatsen.

Bij **geschiedenis** leren we...

- hoe mensen door de eeuwen heen woonden.

Bij **techniek** leren we...

- welke materialen worden gebruikt voor gebouwen bij ons in de buurt.

Bij **natuur** leren we...

- hoe je bouwmaterialen op waterdichtheid kunt testen.

Bij **internationaal** leren we...

- over de overeenkomsten en verschillen tussen de kwaliteit van wonen in ons eigen land en grote steden in arme landen.

Alle activiteiten in de unit zijn erop gericht om uw kind te helpen de bovengenoemde leerdoelen te bereiken. Dit doen de kinderen door zelfstandig te lezen, onderzoeken, schrijven en illustreren, maar ze zullen ook in groepjes samenwerken. Tijdens specifieke activiteiten evalueren wij hoeveel uw kind heeft geleerd. Ook vragen we de kinderen om uit te leggen waar ze aan hebben gewerkt, misschien aan u.

We weten dat u belangstelling hebt voor het werk van uw kind. Praat met uw kind over de dingen die uw kind op school heeft geleerd. Motiveer enthousiasme en laat uw kind u nieuwe dingen leren. Praat met uw kind over de plaats waar jullie wonen en wat u er fijn aan vindt om daar te wonen. Vergelijk het eventueel met andere plaatsen of misschien wel andere landen waar u eerder hebt gewoond of die u kent omdat u er op vakantie bent geweest, bijvoorbeeld.

Als uw kind iets gaat onderzoeken, probeer dan te helpen zonder het werk zelf te doen. Als u de kans heeft om de belangstelling van uw kind voor dit thema nog verder aan te wakkeren, doe dat dan vooral, maar uw enthousiasme en interesse is het belangrijkste.

Tegen het einde van de unit hopen we dat uw kind alle leerdoelen bereikt heeft. We hopen dat uw kind heeft genoten van de lessen, en dat u ervan heeft genoten uw kind met enthousiasme te zien leren. Mocht u opmerkingen hebben over het werk van uw kind, neem dan vooral contact met ons op.

Meer informatie

International Primary Curriculum

Wij zijn ervan overtuigd dat leren het belangrijkste is op elke school. Leren gaat het beste als zowel kind als leerkracht plezier heeft in het onderwijs.

De 4 hoofdoelen van IPC

- ✓ Kinderen helpen de vakkennis, vaardigheden en inzichten te leren die zij nodig hebben om de wereld om hen heen te begrijpen.
- ✓ Kinderen helpen de persoonlijke vaardigheden te ontwikkelen die zij nodig hebben om actief deel te nemen aan de wereld gedurende hun gehele leven.
- ✓ Kinderen helpen een internationale 'mindset' te ontwikkelen naast het bewustzijn van hun eigen nationaliteit.
- ✓ Kinderen aanmoedigen om een leven lang te blijven leren, op een manier die rekening houdt met hedendaags onderzoek naar hoe kinderen leren.

Great Learning Nederland

IPC is onderdeel van Great Learning Nederland. Ons doel is het onderwijs in Nederland verbeteren, voor leerlingen van 2,5 tot en met 16 jaar. Dat doen we enerzijds met onze curricula, onderwijsconcepten en opleidingen, die focussen op het leren verbeteren. Anderzijds verenigen we leraren en ontwikkelaars in een community, want samen leer je meer. Het belangrijkste uitgangspunt bij onze samenwerking met scholen is dat er een duidelijke visie op onderwijs is, die past bij de school en de leerlingen. Vanuit daar trekken we samen op om het onderwijs te verbeteren.

SAMEN LEREN VERBETEREN

Zijn er opmerkingen die ons kunnen helpen om het leren van kinderen te verbeteren en om hun en uw eigen plezier hierin te vergroten? Heb je vragen over het toepassen van dit project op je school? Of ben je benieuwd naar IPC op jouw school? Neem dan contact met ons op via info@ipc-nederland.nl

IPC Nederland
Great Learning Nederland B.V.

Sint Janssingel 238
5211 DA 's-Hertogenbosch
info@ipc-nederland.nl

www.ipc-nederland.nl

WAAROM ZOU JE VOOR IPC KIEZEN?

- ✓ **Je wilt graag een nieuwe impuls geven aan het leren op school.**
- ✓ **Je zoekt een nieuwe leerlijn of werkwijze voor de zaakvakken.**
- ✓ **Je wilt het onderwijs beter laten aansluiten bij een samenleving waarin we met meerdere culturen te maken hebben, zowel binnen als buiten Nederland. Daarop aansluitend wil je internationalisering een plek geven in je onderwijs.**
- ✓ **Je wilt contacten onderhouden met andere IPC-scholen in binnen- en buitenland, want samen leer je meer en beter.**
- ✓ **Je zoekt manieren om de Engelse taal verder te integreren.**
- ✓ **Je bent benieuwd hoe je theorieën, over hoe kinderen het beste leren, kunt integreren in het onderwijs. Daarop aansluitend wil je een onderwijsconcept dat aandacht besteedt aan de laatste stand van zaken in de hersenwetenschappen.**
- ✓ **Je wilt de zaakvakken op een thematische manier vormgeven.**
- ✓ **Je wilt een curriculum dat niet verouderd.**

